

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 300 Lel.

Fél évre 160 Lel.

Negyed évre 75 Lel.

Havonta 25 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Arad koronázási ünnepe

(Istentisztelet a templomokban. — Az iskolai növendékek felvonulása. — Recepció a vármegyeházán.)

Alba-Iulián királyt koronáztak. Tőlünk messze zajlottak le ezek az ünnepek, de a hatóságok, Arad mai vezető notabilitásai, a város, a vármegye, a bíróságok és a közbiztonsági szervek vezetése mellett, a távolságokat áthidalva, ennek a városnak a közönsége is együtt ünnepelt az albaiuliai ünneplőkkel. Októberi, párás délelőttön: virágba, zászlódiszbe, öröms külsőségekbe öltözött Arad és aki korán virradóra az utcákon járt, szokatlan élénkséget, hullámozást, zsongást láthatott mindenfelé. Dél-előtti és esti ünnepek minden tekintetben a programnak megfelelő módon zajlottak le. Az ünnepek aradi karakterét főképpen az iskolák felvonulása és általában az ifjuság részvétele adta meg. S amíg Alba-Iulián a tarackdurrogás és a harangzugás hirdette a királyi aktus lezajlását, itt Aradon minden külső motívum igazolta, hogy ünnepe van Nagy-Romániának.

Az aradi ünnepek lefolyásáról így számol be az *Aradi Közlöny* tudósítója:

Istentisztelet a templomokban.

Reggel kilenc óra után néhány perccel már gyülekeztek az iskolás gyermekek a különböző felekezetek templomaiban az ünnepi istentiszteletre. Fél tízre teljesen megteltek a templomok ünneplő közönséggel. És a harangok megkondulása után az illető felekezetek papjai szónoklatokat tartottak, amelyekben méltatták a koronázás jelentőségét. A görög keleti román székesegyházban Craciun Jenő plébános, a görög katolikus templomban Popa József esperes, a római katolikus templomban dr. Monay Ferenc minoritarendi tartományi főnök, a görög keleti szerb templomban Kovincsiy Uros, a református templomban Csécsli Imre, az evangélikus templomban Frin Lajos és az izraelita templomban dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi mondott ünnepi szónoklatot.

Te Deum a székesegyházban.

Az aradi koronázási ünnepek tulajdonképpen a Piata Catedraliein (Thököly-téren) kezdődtek meg, ahol már reggel 9 órakor megkezdődött a katonai csapatok

felvonulása. A hatalmas térségen gyalog- és lovascsapatok helyezkedtek el, a csapatok jobbszárnyán a katonazenekarral. A tér oszlopsorokkal volt körülvéve, a melyeken zöld girlandok függöttek. A görög keleti román székesegyház előtt a tér közepén emelvény volt, amelyen az egyházi ceremóniák egy része folyt le. Pontosan délelőtt 10 órakor vonult be a székesegyház oltára elé Ciuhandu György esperes és nagy segédlettel ünnepélyes Te Deumot celebrált. A Te Deum végeztével Craciun Jenő görög keleti román plébános olvasta fel a királyi dekrétumot. A görög keleti román székesegyházban és az előtte lévő térségen lezajlott ünnepeken a megye és a város képviselőiben dr. Marcus Mihály prefektus, dr. Angel István polgármester, dr. Beles Jenő alispán, Pocioian János kerületi-előljáró, dr. Covacevici Jenő árvaszéki-ülnök és még sokan mások jelentek meg. A katonaság részéről az aradi helyőrség tisztikarának nagy része Daschleviciu tábornok helyőrségparancsnok vezetésével vett részt az ünnepélyes Te Deumon, amelynek befejeztével a katonai csapatok a Strada Metianu-n (Forray-utcán) keresztül a Piata Avram Jancu-ra (Szabadság-térre) és a főterre vonultak. A Te Deum-on résztvett előkelőségek részben kocsin, részben gyalog a Strada Brancovici-n (Lázár Vilmos-utcán) és a Strada Eminescu-n (Deák Ferenc-utcán) át mentek a városháza előtt felállított tribünhöz, hogy ott a katonaság és a felvonuló diákok díszmenetét fogadják.

Felvonulás a főúton.

A Forray-utcától a Városház-térig már a kora reggeli órákban föl-alá hullámozott az ünneplő tömeg. Fél tízenegy felé feltűntek az aradi iskolák növendékei, akik példás rendben, valóságos varázsszó visszhangjaként sorakoztak föl az útvonalon. És pontban tizenegy órakor kezd meg Arad ifjúsága és helyőrsége a díszfelvonulást, amelynek végig kíváncsi és gyönyörködő közönség asszisztál — a kordon mögött. Mert kordon is van, szigorú rendőri készenlét, az ünnep pontos programját és a rendet mindenütt éber ellen-

őrzés és hatósági közreműködés segíti. A városház előtt virágos, girlandos tribün. A tribünön azok, akik erre az alkalomra jegyet kaptak a rendező-bizottságtól. Külön helye van az újságíróknak. A tribün előtt a város, a megye, a hadsereg, az állambiztonsági-hivatal, a bíróság és a fendőrség reprezentánsai, az aradi egyházi és világi kapacitások. Névszerint ott vannak Marcus dr. prefektus, Goldis László, dr. Angel István polgármester, Popescu Haralamb, dr. Beles Jenő alispán és még sokan. A tribün zászlódiszei lobognak az őszi szélben. Az ómos, nehéz és nedves ünnepi levegőben a román helyőrségi zenekar indulóra cserdit.

Tizenegy óra. Megindulnak a diákok. A román, a német és a magyar iskolák növendékei, a vasutas-növendékek és a teológusok. Színes, kedvvel és fiatal ruganyossággal mozgó ember-lénia az egész. A menet közepén — a zenekar indulójára — feltűnik az aradi katolikus gimnázium ifjúsága. Fehér ingben, fekete nadrágban, fődétlen fővel. A fiatalságtól és az élet erejétől ragyogó aradi diákság elitje ez a csoport. Amikor a tribüh elé érnek, a kezikkal vezényszóra üdvözlik a város és a megye vezetőségét. Száz meg száz izmos diákkar lendül föl és az égboltozat felé mutat, mintha minderre, ami itt történik, a menyországot hívnák föl tanuságtételre... De a léptük acélosan kemény, a tekintetük bátran bizakodó. A tömegben moraj zug végig: „a gimnázium!”, És sokan meghatottan és könyvbehomályosult szemekkel kísérik őket, amíg a horizont engedi...

Egynegyedtizenkettő. A zenekar katonásabb ütemet ad. Kürtösök. A tisztikar vonul föl, ünnepi díszben. És utána az egész aradi helyőrség. Ropogós katonaléptek, fölvetett fejek, a reglama szerint: gyalogság, huszárság, tüzérség. És végül újra kürtösök, — a hosszú sor bezárul, a tribün kiürül, az egész tér egy kavargó tömeggé olvad, a kordon mellől az utcatestre lép a nép... A parádénak vége.

Fogadtatás a vármegyeházán.

A felvonulások után a vármegyeháza második épületében lévő vármegyei közgyűlési teremben gyülekeztek össze Aradvármegye és Aradyáros különböző ható-

ságainak és hivatalainak fejei, valamint a társadalmi és egyéb egyesületek és intézetek vezetői, hogy az aradi koronázási ünnepek programja szerint Aradváros polgárai és katonai legfőbb méltóságai előtt a királyi koronázás alkalmából tiszteletüket tegyék. Csakhamar zsufoláig megtelt a közgyűlési terem. Az emelvény fölött a király és királyné képmásai, hatalmas képek függenek, a szemben lévő falon egy nagyterjedelmű kép Aradvármegye közigazgatási bizottságának tagjait mutatja be, amint Marsieu Jusztin dr. prefektus elnöklete alatt a román éra idején első alkalommal összeültek. A régi főispánok arcképeit már leszedték a falakról és azok helyére egyelőre csak dr. Marsieu Jusztin volt vármegyei prefektus olajfestményü képét függesztették ki. Két hosszú asztal fehér terítővel leborítva szendvicsekkel, italokkal, cukrászsüteményekkel, szivarokkal és cigarettával megrakva állott, a hatalmas zöldposztos asztalt pedig, a hol közgyűléseken a vármegye vezetőségének volt a helye, most tarka virágcserepek övezték körül. A mellékszobában helyezkedett el Bérczy Károly, a Központi étterem igazgatója pincéreivel, akik frissen csapolt sörrel, italokkal és hideg ételekkel látták el a város és vármegye egybegyűlt előkelőségeit.

Sandru S. Oktáv prefektusi titkár felállott az emelvényre és egy listáról olvasta fel az egyes küldöttségek sorrendjét, melyeket Bonu Vazul vármegyei főjegyző, aki az Aradon tartott koronázási ünnepek főrendezője volt, találékonysággal és sok eleven-séggel irányította a rendezési munkálatokat, a nagyteremben körülállította a küldöttségeket. Amikor a küldöttségek körben felsorakoztak, belépett a terembe Marcus Mihály dr. Arad város és Aradvármegye prefektusa oldalán Daschleviciu tábornokkal, Aradváros katonai parancsnokával.

(A küldöttségek).

Először a jótékonyegyesületek nőtagjai tisztelegtek néhány üdvözlő szóval, amelyet Goldis Lászlóné mondott el a prefektus és a tábornok előtt, majd az egyházak képviselői kerültek sorra. A görög keleti egyház nevében Vatlan esperes, a görög kath. egyház nevében Popa József esperes, a görögk-

leti szerb egyház nevében *Kovinity* Uros mondották el röviden üdvözlő szavaikat. Majd dr. *Lakatos Ottó* minorita házfőnök lépett a prefektus és a tábornok elé és magyar nyelven a következőket mondotta:

— Ezen a szép és lélekemelő ünnepen szívesen jelentünk meg az aradi katolikus egyházközség nevében. Amint együtt ünnepelünk mindnyájan, felekezeti és nemzeti különbség nélkül, úgy hisszük és reméljük, hogy a koronázás fényéből és áldásából egyformán részesülünk mindannyian felekezeti és nemzeti különbség nélkül. Ebben a reményben meleg szívvvel fejezem ki egyházunk jókívánatait a prefektus ur és a tábornok ur előtt és kérem a most megkoronázott uralkodó párra a jó Isten bőséges áldását.

A lutheránus, a református, neológ és ortodox izraeliták küldöttségei után *Gheorghescu* ezredes beszélt Arad város helyőrsége nevében. *Meculescu* Sándor királyi főügyész a törvényszék, ügyészség és járásbíró névében kis beszédet olvasott fel, utána az aradi ügyvédi kamara küldöttsége tisztegett. *Botis* Tivadar és *Moise* Nicoara, *Mihulin* Miklós a Ghiba Birta leánygimnázium, *Fischer* Aladár dr. a római katolikus gimnázium, *Somogyi* Gyula dr. a reáliskola nevében mondották el rövid üdvözlő beszédüket, majd a kereskedelmi iskolák küldöttsége után *Moldován* József tanfelügyelő, utána a fa- és fémpipar iskola és a leányiskolák igazgatói tisztelegtek

A vármegye tisztviselőkarának élén *Beles* Jenő dr. alispán, Arad város tisztviselőkara és lakossága nevében pedig *Angel* István dr. polgármester beszélt, majd a rendőrség részéről *Andreescu* rendőrigazgató, az állambiztonsági hivatal részéről *Popescu* Haralamb szigoranca főnök, utána *Cucu* Vazul városi főorvos, dr. *Moldován* János közkórházi főorvos, dr. *Albu* Neuman-kórházi főorvos, dr. *Memete* poliklinikai főorvos tisztelegtek. A pénzügyigazgatóság küldöttségét *Margineantu* pénzügyigazgató vezette. *Beju* Omiszifor földmivelési tanácsos, majd dr. *Rusu* jószágigazgatósági tanácsos után *Loránt* Vaszile a szőlészeti felügyelőséget, *Anastasiu* Demeter a szőlőgazdák szövetségét képviselték. A CFR küldöttsége után *Bulzán* Ávrám postafőnök jelent meg, majd *Koromzay* Frigyes Acsev. vezérigazgató olvasott fel rövid román üdvözlő szöveget az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak részéről, amit a Hegyaljai Vasut küldöttségének beszéde követett. Az ut- és hidépítő felügyelőség és a vízügyi hivatal mérnökei kerültek ezután sorra, majd *Popescu* iparfelügyelőt *László* Dezső bankigazgató követte a pénzintézetek küldöttségével. A kereskedők, iparosok, gyárosok és munkások után a munkásbiztosító pénztár küldöttsége jelent meg. A hadiözvegyek és árvák küldöttsége után az aradi sajtó tisztegett.

(A prefektus beszéde.)

A fogadtatások után *Marcus Mihály* dr. prefektus *Daschieviciu*

tábornokkal az emelvényre lépett, ahol a prefektus rövid román nyelvű beszéd után a következőket mondotta magyarul:

— Hölgyeim és Uraim! A legnagyobb meglepéssel és szívünkben a legteljesebb örömmel vettük tudomásul a küldöttségek nyilatkozatait és a trón számolyához juttatjuk azokat. Teljes elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki a megjelenteknek és a kisebbség lojalitásának felemelő megnyilvánulásáért. Egy percig sem kételkedünk abban, hogy a kisebbségek meg tudják érteni ez ünnepnap jelentőségét és igyekezni fognak azon, hogy biztosítsák a kisebbségek meglepését és boldog életét. És most felkérem a megjelenteket, hogy ürítsék poharukat a királyi párra.

A prefektus beszédeit hangos óváció fogadta és a közgyűlési terem erkélyén elhelyezett zenekar tuszt játszott. A prefektus invitálására a küldöttségek tagjai hozzáláttak a hideg büffé ételeinek és italainak fogyasztásához. A katonazene muzsikája közben kocintottak a királyi pár egészségére.

A prefektus a kisebbségekért.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélgetett *Marcus* Mihály dr. prefektussal a pompás ünnepi felvonulásról.

— Igazán gyönyörű volt az egész felvonulás — mondotta munkatársunknak a prefektus. — Kérem említse meg lapjában, hogy minden dicséretet megérdemelnek azok, akik résztvettek a felvonu-

lásban és emelje ki a katolikus főgimnázium nagyszerű viselkedését. A lojalitásnak impozáns kifejezésére és igazán nagyon szép megnyilvánulására a katolikus gimnázium meglepően szép és megkapó példát tanusított és végtelenül jól esett szívünknek. Ebben a jövőre nézve is garanciát látok arra, hogy nem hiába exponáltam magam mindig a katolikus gimnáziumért. Igérem, hogy mindig is exponálni fogom magamat a kisebbség minden jogos és méltányos érdekeinek kivívásában.

Az esti ünnep.

Már este nyolc órakor kigyultak az aradi ablakokban a fények. Sugárzott a város, áttörte a csillagást az ezernyi gyertya, a világos, a villanyfényes kirakatok lángolása. Tengernyi nép az utcán, föl-alá korzózó tömeg. Félkilenckor kürtös katonák jelzik a fáklyás menetet. Kilenckor feltűnik a menet, példás rendben oszlik szét a publikum és utat nyit a zenekaros, fáklyás felvonulásnak.

A városháza villanyfényben ég. Villanykörtegirlandok diszitik a tornyot. Égnék az ablakok a fényben. Az egész város csupa világosság, zene, fáklya, villanyfény. Az égen mindvégig ólmos, nehéz felhők usznak, néha egy-egy csöpp eső is esik...

A színház, a mozik, a kávéházak zsufolva. Az éttermek is. Arad közönsége az utca nedves, párás levegője előtt a füstben szórakozik, amit vágni lehet a vasárnapi helyiségekben. Késő éjjel van, mire el-

Koronázási mozaik

Azt megírták már többször is a lapok, hogy az aradi rendőrség főnökét nevezték ki a koronázási rendőrség főparancsnokává Gyula fehérvárra, de kevesen tudják azt, hogy a koronázás idejére az alba-juliai vasuti állomás főnökévé is aradi embert delegáltak, *Jura* aradi állomásfőnököt. Impozáns volt a vonatokon érkező egyes küldöttségek megérkezése Alba-Juliára, a melyek között a legnagyobb érdekfűdést a külföldi delegátusok keltek. Már maga a vonat is nemzetközi volt, minden kocsija más és más állam tulajdonát képezte.

Mária királyné és a hercegnők csaknem egyforma öltözékben jelentek meg a koronázáson. Arany selyem brokát cipő, a ruha alja, mellől, hosszú sleppel arany brokát, a kivágott világoskék bluzból csak tenyérszerű látszott. A királynő fején könnyű arany fátyol volt, a mely az uszályig leért. *Erzsébet* görög királynő, aki most épült fel betegségéből, szemmel láthatóan lesoványodott, most fekete botra támaszkodva jár. Érdekes jelenet játszódott le a vasútállomáson a király fogadtatásánál. Miután a király kezét fogott a miniszterelnökkel, az kezét csókolta a királyi csa-

lád nőtagjainak és *Károly* trónörökös felé nyújtotta kezét. A trónörökös ezt nem vette észre az első pillanatban és a zavart *Miklós* herceg igyekezett elhárítani és a miniszterelnök keze után nyúlt. Ezt azonban már a miniszterelnök nem vette észre, akinek időközben már megragadta a kezét a trónörökös és így *Miklós* herceggel a kézfogás elmaradt.

Amikor Gyulafehérvár polgármestere vekniből szeletelt kenyeret és sőt nyújtott ezüst tálcán a királyi párnak, a király hosszasan keresgélve feltette monokliját és csak azután vett a kenyérből. A királyné egy kis darabot a kenyérből letört és sóba mártva csak azt ette meg.

A koronázási templom olyan szűk, hogy alig kétszázan fértek be. A frakkos meghívottak közül egyedül *Jósika* Samu báró, a Magyar Szövetség elnöke jutott be a templomba, a többiek mind egyenruhások, katonák, diplomaták voltak. A királyi családon kívül, akit harsogó éljenzés kísért a templomba, egyedül *Jósika* Samu éljenzte meg a koronázó térre összegyűlt néptömeget. Ez úgy történt, hogy amikor az öreg *Jósika* a templom lépcsőjére lépett, az ott összegyűlt magyar újságírók tömege viharos

éljenzéssel fogadta. Az éljenzés végigfutott a tömegen és hosszantartó hatalmas éljenzés következett. Ezután érdeklődni kezdtek, hogy kinek szólt az éljenzés és hallani lehetett, amint egymásnak adják át a felvilágosító szót: *Jósika*... *Jósika*...

Az istentisztelet, amelyet mindegy husz pap celebrált, egy óránál tovább tartott. Ez idő alatt odakint a nép ázott az esőben és a tengerészkatona elhelyezték a bordóposztóval és perzsaszőnyegekkel bevont emelvényt, amelyre 16 huszárkapitány hatalmas baldachint állított. A baldachin arannyal szőtt vörös posztóból készült, rajta Románia és a csatolt országrészek címereivel. E baldachin alatt folyt le a koronázási aktus.

Sokak előtt érthetetlen volt, hogy a király maga helyezte fejére a koronát és hogy ő koronázta meg a királynét. Ennek az a magyarázata, hogy *Ferdinánd* király, aki a Hohenzollern-Siegmaringen családból származik, megtartotta katolikus vallását, az angol származású királyné pedig evangélikus maradt. Eredetileg úgy volt, hogy *Christea* Miron görög keleti metropolita végzi a koronázási aktust, Románia katolikus papsága azonban és velük a pápai nuncius

tiltakozott ez ellen a miniszterelnöknél, aki erre azt a megoldást választotta, amint az az orosz cári koronázásnál szokásban volt, hogy a király maga koronázza meg önmagát. Az oroszoknál azért történt az önkoronázás, mert a cár a görög keleti egyház feje és egyházfejedeleme is volt egyuttal. Az acél királyi korona, amelyet eredetileg a pleznai ágyukból öntöttek az orosz-török háború után, magas gomba alakú, az alsó részén homorúan keskenyedik. A királyné koronáját most készítették Párisban. Olyan alakú, mint a hercegi koronák, szinarany, smaragd, rubin és egyéb ékkövekkel dusan megpakva.

A király koronázási palástja fehér hermelinnel szegélyezett lila bársony volt, a királyné palástja vörös volt, ugyancsak fehér hermelin szegéllyel. Az uszályt 3-3 magasrangú tiszt tartotta. Ezek között volt *Gh. Manu* aradi tábornok is. Feltűnő jelenség volt a koronázási szertartásnál *Mocsonyi* fővadászmester zöld frakkjában és sok bámulója volt a hatalmas termetű *Glattfelder* Gyula csanádgyházmegyei római katolikus püspöknek is, aki egy fejjel emelkedett ki a papok csoportjából, amint a vasárkoronázás ideje alatt *Maiáth* Gusz-

pihen a város. Az eső csöndesen permetez. Az ablakokban kialudt a fény.

A kommun detektivőnöke.

(Nánássy László visszatért Budapestre.)

BUDAPEST. Nánássy László az októberi forradalmat megelőző hónapokban a budapesti detektivtestület politikai csoportjának vezetője volt és mint ilyen, részese annak az összeesküvésnek, amely a Wekerle-kormány utolsó heteiben a rendőrséget felbomlasztotta. A Károlyi uralom idején megtartotta pozícióját, sőt ki szélesbítette azt: ő volt vezetője annak a detektivcsoportnak is, amely az ellenforradalmárokat üldözni kezdte. A kommun kitérőkor detektivőnök lett. Az ellenforradalom rendőrsége azután a kommun bukása után letartóztatta. Hat hónapig ült vizsgálati fogságban. Ideiglenesen szabadlábra helyezték hat hónap után és ezt arra használta fel, hogy Bécsbe szökjék. Ott tagja lett az emigránsok csoportjának és nem tért vissza hosszú ideig magyar területre, mert a budapesti törvényszék vizsgálóbírája nyomozó levelet adott ki ellene. A bünygyi eljárás most is folyamatban van Nánássy ellen. Ennek dacára október 11-én a bécsi hajóval Budapestre érkezett és a főkapitányhelyettes igazolványát mutatta fel azoknak, akik igazolásra szólították fel. Az igazolvány szerint a budapesti rendőrség megbízásából hivatalosan tartózkodik Budapesten. Nánássy különben Pécs szerb megszállása alatt az ottani ugynevezett szociálista-rezsim vagy Linder-Éra meghívására rendőrkapitányi állást vállalt a szocializált pécsi városi adminisztrációban. A város kiürítése után ismét visszatért Bécsbe.

táv erdélyi püspökkel fel és alá sétálgatott.

Rendkívül sok nép volt ugyan a koronázáson, azonban közel sem annyian, mint amennyire számították. Szombaton már nem lehetett lakást szerezni, de vasárnap még mindig volt 160 fentartott füres lakás, amelynek vendégei nem érkeztek meg. Látni lehetett azt, hogy Erdély politikusa nem vettek részt a koronázáson, csak a liberális pártiak jelentek meg az erdélyiek közül. Alba-Julia közönsége nagy tartózkodást árukt el. Sárga cipőbe, világos ruhába öltözve ültek az ottani Dacia-kávéházban és újságot olvastak, amikor a menet ott elhaladt.

Még Grilla rendőrprefektusról néhány szót. Tudjuk, hogy ő volt a koronázás alkalmával Gyulafehérvárra csoportosított rendőrség főnöke. Már hetekkel a koronázás előtt és azóta igen sűrűn az ő aláírásával jelentek meg Alba-Julia utcáin a különböző plakátok, amelyek a jelentkezések, az ellenőrzés, a mozgás és közlekedés szabályozását hirdették. Nagy tevékenységet fejtett ki és az utolsó tíz napban ugyszólván le sem hunyfa a szemét. A koronázás napján Voinescu rendőrzérgazgató és Bianu erdélyi sziguranca vezérfelügyelő vette át a parancsnokságot az alba-juliai rendőrség felett.

Megkoronázták a királyi párt.

(Ferdinánd király kiáltványa. — „Azt akarom, hogy Románia minden fia vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül egyforma polgára legyen az államnak.”)

Az alba-juliai ünnepek.

Alba-Julian, a régi fejedelem Koronázó Gyulafehérvárott, harangok zúgása és tömegek éljenzése közepette, valamint a külföldi diplomáciai képviselők részvételével mellett megtörtént vasárnap I. Ferdinándnak Nagyrománia és így a volt magyar területek királyává való koronázása. A király koronázási beszédéből, melyet a koronázás ünnepies órájában mondott, a nemzeti kisebbségek számára is biztató szavak csendülnek ki, amelyeket leszögezni szent kötelességünk. Hangzanak pedig a királyi szavak a következőképpen:

„Azt akarom, hogy Nagyrománia határain belül az ország valamennyi jó fia, vallási és nemzeti különbség nélkül, minden románnal egyenlő jogokat élvezzen, hogy minden erejükkel munkálkodhassanak ama állam javán, amelybe a mindenható rendelte, hogy velünk együtt éljenek.”

Aminek hangoztatásáról állampolgáraink oly sokszor feledkeznek meg, íme az befoglaltatik abban a királyi beszédben, amelyet I. Ferdinánd életének bizonyára egyik legkomolyabb és legünnepesebb órájában mondott. A koronázási ünnepekről egyébként következő tudósításunk számol be:

A vendégek érkezése.

A koronázási ünnepek első napja a megállapított program szerint minden zavaró momentum nélkül folyt le. Az ünnepekre érkezők már szombaton megtöltötték a várost, úgy, hogy mindentől lázas mozgás, zsiromlás, és csoportosulás tarka összevisszasága volt észlelhető. Csak a gondos és mindenre kiterjedő rendezésnek volt köszönhető, hogy a sok ezer ember től ellepett városban a hivatalos vendégek és funkcionáriusok el voltak helyezhetők. Az elszállásolást egy bizottság végezte, amelynek serény munkája a legnagyobb rendben ment végbe. Már szombaton egymásután érkeztek az előre beállított különvonatok. Az egyre dübörgő pályaudvar egymás után ontotta a tarka sokaságot. Jöttek a falvak kiküldöttel, többnyire a papok és tanítók vezetésével, akiknek elhelyezése azonnal megtörtént. Majdnem az összes megyéből érkeztek küldöttségek, akiknek kijelölték tartózkodási helyüket. A megyék zászlókkal és színeikkel jelentek meg és különböző festői csoportokban helyezkedtek el. Virágos zajjal és virágos lobogókkal érkezett szombaton délután a bucaresti diákokat hozó különvonat. Éjfél után az első vonat a bucaresti és külföldi újságírókat hozta. És amikor reggel világosodni kezdett a szenátus és képviselőház tagjai-

nak vonata érkezett Alba-Julára. Nyolc óra tájban már kint volt a pályaudvaron a város vezetősége, hogy bevárja az udvari vonatot. Az utvonalakon is kialakult pedáns gyorsasággal az acélsisakos kordon, amely mint élő fal akadályozta meg a mindinkább sűrűsödő tömegeknek az utvonatra való özönlését.

A koronázási katedrális.

A történelmi emlékü vár mellett, vele szemben áll a modern technika gyorsaságával és rekvizitumaival emelt egy újabb történelmi díszes emlék: az új koronázási templom. Magát a templomot, amely a római Szent Péter-templom egy-egy jellemző vonását öltötte magára, a zsufolt épülettömbök szinte eltakarják. Az ősi katólikus templom vonja magára az érkezők figyelmét s aztán fordul csak a szemlélő a remek templom felé. A vár körül elterülő hatalmas térség is be van építve tribünökkel, sátrakkal és be van telepítve népvándorláshoz hasonló tarka emberfoltokkal. A templomhoz közeledve láthatók úgy a templom, mint a befoglaló árkádo, valamint a királyi lakosztályok a legmegfelelőbb helyen vannak. A bolt ívek alatt képviselők, szenátorok igyekeznek elhelyezkedni. Közel a kapubejárat hoz a tábornokok díszes csoportja keres elhelyezkedést. A koronázás alkalmára a templom előtti térségen két hatalmas tribünt építettek, amelyeknek egyikében diplomaták, magasrangú tisztviselők és az újságírók helyezkedtek el, míg a másikban a római katólikus és görög katólikus papság, valamint a többi egyházak kiküldöttel tartózkodtak az ünnepély alatt. Az óriási térség egyes részein arányosan elhelyezett katonai csapatok között a hadapródok különítménye emelkedett ki. Mellettük nem messze zászlókkal a testőrgárda helyezkedett el. Ugyancsak itt helyezték el az összes felvonuló zenekarokat és az ezekből összeállított monstre zenekart. A térségnek mintegy kiágazásaként végig az állomásig vezető utvonalon a falvak kiküldöttel álltak sorjában a sisakos kordon mögött.

A külföldi vendégek vonata.

A program szerint megjelölt időben, pontban kilenc órakor megérkezett a diplomaták vonata, majd nyomban utána a királyi párt hozó díszes udvari vonat. A peronon Bratianu miniszterelnökkel élükön a kormány tagjai, a tábornoki kar, valamint a város polgármestere várták az uralkodó párt. Velük várakoztak a diplomaták vonatával érkezett külföldi főméltóságok és előkelőségek is, akiknek megérke-

zése az uralkodó pár előtt élénk ovációt keltett. Érdekes volt az, hogy minden éljenzés után, amely a pályaudvarról az utvonatra kihaolt, visszhangszerűen hullámokban terjedt az éljenzés és hurrázás a várfa felé úgy, hogy állandó, viharos éljen-rivalgás töltötte be a várost. A diplomaták vonatának megérkezésekor élénk éljenzés fogadta Foch és Berthelot tábornokokat, Románia régi barátait. Anglia részéről a Yorki herceg jelent meg, Olaszországot a genuai herceg, Spanyolországot Alfonso spanyol infans, akikhez kíséretükül ki rendelt tábornokok csatlakoztak. Mellettük állt Pál szerb herceg, a volt belga miniszterelnök, gróf Brokvueville, a bucaresti lengyel megbízott, Girsu Valér cseh meghatalmazott miniszter, Panas görög meghatalmazott és Anati görög tábornok. Nysky bucarestől japán követ, valamint Peter A. Jay az Egyesült Államok részéről, akit mint meghatalmazott minisztert most neveztek ki nagykövetté. A többi hatalmakat a bucaresti meghatalmazottak rendkívüli minőségben képviselték a koronázási ünnepeken. Ezek között voltak a katonai attasék.

Megérkezik a királyi pár.

Az udvari vonat megérkezése után, amelyen a király, királyné a trónörökös pár, Pál szerb herceg, a szerb és görög királyné foglaltak helyet, a küldöttség a pályatesthez vonult és Bratianu, miniszterelnök, Pherekyde és Orleanu szenátusi, illetve kamarai elnökök fogadták a királyi párt. Rövid üdvözlés után a király néhány szóban válaszolt Bratianu szavaira s az üdvözlés között az uralkodó párnak hódolat jeleképpen kenyeret és sőt nyújtott át a város polgármestere. Ezután elhelyezkedtek az előállott kocsikban, automobilon és megindult a koronázási menet a várba, a koronázási templom bejáratához. A papság bevonult a templomba, majd Miron Christea fogadta a Felsegeket és a templom lassanként megtelt előkelőségekkel. A várakozó tömeg különös lelkesedéssel ünnepelte Erzsébet görög királynét és nővérét Mariora szerb királynét. Amaz világos sárga, emez világos kék selyem öltözetében és mindkettőjüket elragadó szépségével élénk csodálatot keltettek. Az egyre hangzó rivalgás axtazissá vált, amikor megérkezett a királyi pár. Mindenki izgatottan feszengett helyén. Mindenki közel szeretett volna férközni. A fényképészek apparátusai teljes veszélyeztetésével, egész agressziójukat kifejtve, elkecseregett harcot vívtak egy-egy jobb hely elnyeréséért. Megszólaltak a harsonák. Ugyancsak ekkor a térség tulsó oldalán, ahonnan az érkezőket várták, feltűnt két kócsagos herold. Mindkettő a királyi testőrség ezredéből. Utánuk jött az első Daumont-fogat Anghelucival, a király szárnysegédével. Akövetkező fogaton ült a királyi pár, mellette tábornokok lovagolnak, míg a harmadik fogaton a trónörökös pár ült. A menetet újból két herold zárta be a négyes pionerek ezredéből.

A Koronázási szertartás.

A templom előcsarnokában díszes csoport várja a királyi párt élükön Miron Christeával, majd a menet bevonul a templomba. Csak néhány százan fértek el a templom hajózatában s így a legfelsőbb meghívottak jelenhettek meg csupán a misén, amelyet Balan érsek celebrált. Megkezdődött a mise. Az oltár előtt állott a király és királyné. Jobbfelől a király mellett állt Pherekyde és Orleanu a törvényhozás két házának elnökei. Mögöttük a trónörökös pár, a külföldi méltóságok és idegen missziók. A királyné mellett baloldalon leányai álltak, majd az udvarfőnökök, a miniszterek és volt miniszterek foglaltak helyet. A kormány tagjain kívül megjelentek Averescu tábornok egyenruhában, Trancu Jassy, Valeanu, Goga Octavian, Groza Péter, Popescu, Marghiloman, Mihályi Tivadar és más előkelőségek, ugyancsak a szenátus és képviselőház küldöttsége. Az istentiszteletet Balan nagyszombati metropolita végezte, majd Christea Miron hosszabb imát mondott, majd újra beszélt a királyi koronát és palástot. Ez alatt a kórus szüntelen egyházi dalokat adott elő, majd a koronázási himnust énekelte az énekkar. Ez alatt közvetlenül a kis udvar boltíves kapuja előtt harminc tengerész bordóval bevont dobogót állított fel, amelyen a királyi ház címerével díszített pompás baldachint erősítették meg. A kórus éneke és a tömeg hurrazása közzött a király és királyné elhelyezkedtek a baldachin alatt. Előtük Pherekyde és Orleanu elnökök állottak, köröttük a főpapság és méltóságok foglaltak helyet.

Pherekyde a király acél koronájával, Orleanu pedig a királyné aranykoronájával várakozott. Az uralkodó párra hermelin palástot adtak. A baldachin drapériájának színe összefolyik a baloldali tribün tarka közönségének színhullámzásával, amelyen főként a katolikus klerikus tagjai foglaltak helyet. Ott volt Majláth Gusztáv gyulafehérvári püspök, Glattfelder Gyula temesvári, Bielik nagyváradi püspök, míg a református egyházakat Nagy Károly református püspök képviselte. A magyarság képviseletében Josika Samu volt főrendiházi elnök és Jakabffy Elemér volt magyar képviselőházi elnök jelent meg. Ott voltak továbbá Kiss Géza dr., Sándor József és Zima Tibor képviselők. A szenátus tagjai közül Paál István, Hamon Miklós és Fülöp Béla voltak jelen. A királyi baldachintól jobbra a tábornokok, közvetlen mellettük a szenátorok és képviselők, majd a külföldi és belföldi újságírók foglaltak helyet. Nagynehezen elült az éljenzés és hurrazás, mire Pherekyde elnök néhány szóból álló rövid beszéd kíséretében átnyújtotta Ferdinánd királynak az acélkoronát, amit őfelsége biztos mozdulattal átvett és a fejére helyezte. Leirhatatlan lelkesedés és éljenzés tört ki e mozdulat után, majd Orleanu kamarai elnök átadta ugyancsak a királynak a felséges asszony számára készített aranykosonát, mire Mária királyné a király elé térdelt, aki fejére he-

lyezte a gyönyörű koronát. Ezután felemelte a királyné és megcsókolta. A megható jelenet, mély hatást tett a körülállókra. Mária királyné aranykoronával a fején, könnyezve és mégis mosolyogva köszönte meg az egyre viharzó ovációt. Aranybrokát ruháján finom, halvány kék szalag húzódott végig, míg a vállain átvett hermelin palásttal csodálatraméltó jelenség volt. Ferdinánd király, aki a testőrezredének tábornoki egyenruháját viselte, szintén meg hatottan fogadta a tömeg hódolatát, majd Pherekyde üdvözölte megegyezően a királyi párt és átnyújtotta őfelségének a koronázási proklamációt.

A király proklamációja

Ferdinánd király érces hangon felolvasta a néphez intézett szöveget és abban a pillanatban, hogy az utolsó szavak elhangzottak, a baldachin felett megszólaltak a koronázási templom harangjai és ágvudörgés jelezte, hogy a történelmi aktus legfontosabb momentumát megtörtént. Az ágvudörgés, harangzúgás és hurrazás vihara összefolyt a katonai zenekar hangjaival, mire a királyi pár fején a koronával, lakosztályaikba vonult. Utánuk ment a királyi kíséret, megjelent méltóságok csoportja és a program ellenére az egész ünneplő közönség, egyre éljenzve az uralkodó párt. A királyi pár felhaladt a lépcsőkön és újból megjelent a két koronás fő az erkélyen, ahol élvezettel nézték a hullámzó tömeget és fogadta a nép hódolatát.

Katonai szemle.

A koronázás után a királyi lakosztályokban nagy cercle és fogadtatás volt, majd a felségek és kíséretük a külön célra épített díszes, virágos barakkokban rendezett udvari ebédre mentek. Az udvari ebédet két nagy teremben szolgálták fel. Az egyikben a király, a királyné, a királyi család tagjai, a notabilitások és a külföldi előkelőségek vettek részt, míg a másik teremben a városok és megyék kiküldöttségei, a polgármesterek és a községi küldöttségek vettek részt. A két hatalmas terem azonban szűknek bizonyult, úgy, hogy a küldöttségek nagyrészenek a szabad ég alatt kellett teríteni. Az udvari ebéd végeztével katonai díszszemle volt, amelynek csapatai elvonultak a király és a külföldi előkelőségek előtt. A defile több óra hosszat tartott, amelynek érdekes momentumát az a jelenet, amikor Mária királyné ezrede élén lovagolt pompás egyenruhájában. Ugyancsak maga vezette ezredét Károly trónörökös is. A defile után a felségek a pályaudvarra hajtottak és különvonaton Bucurestibe utaztak. Utánuk haladtak az előkelőségeket vivő különvonatok is.

A bucaresti koronázás.

BUKURESTI. A koronázás ma délelőtt szigorúan az előírt program szerint minden zavarról incidens nélkül ment végbe. A fővárost ez alkalomból fellobogózták és feldíszítették. A királyi kastélyból kiindulva, végig a Calea Victoriein hatalmas oszlopok állottak, amelyeket virágos girlandok íveztek. Az oszlopok

nemzeti zászlókkal voltak körülcsvartva. Az útvonal mentén négy diádalkapu volt felállítva. Délelőtt tíz órakor érkeztek meg a királyi pár és a királyi család a mogosoi pályaudvaron, ahol a kormány élén Brătianu miniszterelnökkel és a külföldi udvarok képviselői fogadták. A király és a királyné ugyanazt az öltözetet viselték, mint az albauliai koronázáson. Fél tizenegy órakor megindult a menet a pályaudvarról. Elöl a királyi testőrség egy lovaszázada fehér lovakon, majd ugyancsak lovakon az egyes ezredek kiküldöttsége a zászlókkal. Ezután következett a királyi pár hatlovas Daumont-Kocsija, majd a trónörökös pár ugyancsak Daumont-fogaton, a királyi hercegek és hercegnők, ezután hosszú kocsisorban az idegen hercegek és a külföldi udvarok képviselői, majd az egyes követségek tagjai, azután a tábornoki kar löhátton. A menetben oldalt mindennütt a kisályi gárda lovasai haladtak. A menetet, amely több, mint harminc kocsi állott, a testőrök egy szakasza zárta be, ezek

Sport.**Football-mérkőzések.**

AAC Glória-CFR: 1:1 (1:0) Vándordíjmérkőzés. A két csapat szombaton délután játszotta le a helyezésre nagyon fontos mérkőzést, mely nivótlan játék után eldöntetlenül végződött. Az AAC volt a többet támadó fél és Halmos révén a félidőben megszerzi a vezetést. A goal után Piros nemsokára kiáll a játékból. A második félidőben változatos játék, majd az AAC egy tizenegyest ér el, de Gencsy a labdát kapu fölé helyezi. Az utolsó percben a Glória-CFR is elér egy tizenegyest és Müller révén egyenlít. A második félidőben Markovits bíró Pfeiffer II.-t kiállította.

AAC kombinált Szászvárosi Kun kolégium válogatott 1:0 (1:0) A sáros talajon mindkét csapat nehezen mozgott. Az állóképesebb AAC Czégka goaljával győzött a lelkesen játszó szászvárosiak felett. Bíró Burdán.

Városi tisztviselők AAC. old-boys 4:3 (1:1) Erős küzdelem volt mindvégig a győzelemért. Mindkét csapat erősen ambicionálta a győzelmet, mely a szerencsésebb tisztviselőknél jutott osztályrészül. A városi tisztviselők goaljait Crisnic, az AAC. old-boys goaljait Lengyel (2) és Fackelmann rugták. A városi tisztviselők közül Crisnic, Stumper, Ferdinand és Bubte, az AAC. old-boysok közül Lengyel, Fackelmann, Mittermayer és Eisenmagen mutatott jó formát. Bíró Bogsán.

AMTE—Juli 2:0 (1:0). Bajnoki mérkőzés. Az AMTE csak erős játék után győzött. Bár fölényben volt a lupényiak lefutásokkal mindig veszélyeztettek Czákó hálóját. A goalokat Auer II. és tizenegyesből. Auer I. rugták. Bíró Steinhübel.

a testőrök valamennyien fekete lovakon ültek. A pályaudvartól a székesegyházig vezető útvonalon mindenütt katonaság vont kordont és a katonaság mögött az iskolásgyermekek alkottak sorfalat.

Félegkor érkezett a menet a székesegyházhoz, amelynek ajtajában az érsekprimás fogadta az uralkodó párt. A mise egy órát vett igénybe, ezután a menet Vitéz Mihály-szobra elé vonult, ahol díszes emelvényt létesítettek a királyi pár, a királyi család és a vendégek részére. Itt vonult el az uralkodó pár előtt a történelmi menet, amely impozáns látványt nyújtott. Románia történelmének különböző korszakait személyesítették meg a menetben résztvevők korszerű öltözetekben. A felvonulás után az ország összes polgármestereinek és bíráinak felvonulása következett nemzeti öltözetben. Ebben a felvonulásban több ezer ember vett részt. Az egész országban mindenütt nagy fényet és pompával ülték meg a lakosság a koronázás ünnepeit.

AMTE—Egyetértés 6:1 (3:0). Bronzlabdamérkőzés.

VSC—MTK 11:0 (5:0) Bajnoki mérkőzés.

CAMP—ATE 2:1 (0:1) Bajnoki mérkőzés. Az ATE-ban Dörner kapus bravurosan védett.

Timisoara—Orădea-Mare 4:2 (3:1). Városközi mérkőzés.

Hétfői mérkőzések. Glória CFR—Unirea 2:1 (1:0). Az első félidőben a Glória CFR. öngóallal megszerzi a vezetést, melyet az Unirea a második félidőben egyenlít, de Bali biztosítja a győzelmet. Bíró: Pálinkás.

Kinizsi—AMTE 5:1 (2:0). A Kinizsi fölényes játék után Törtzer (2), Steiner, Kilianovits és Matek goaljaival győz. Az AMTE goalját Tóth öngóaljával szerzi meg. Bíró: Lengyel.

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

— Budapesti sport-eredmények: Budapest. A tegnapi elsőosztályú football-mérkőzések eredményei a következők: MTK—UTE 0:0, FTC—MAC 3:0, Törekvés—Vasas 1:1 (1:0), Zugló—BTC 1:0 (0:0). A magyar atletikai szövetség utolsó atletikai viadalát ebben a szezonban tegnap tartották meg a margitszigeti versenypályán. Eldöntésre került Magyarország 15 kilométeres futóbajnoksága, sulydobásból és távolugrásból rekordjavítási kísérletet jelentettek be, melyek azonban nem sikerültek. A részletes eredmények a következők: A 15 kilométeres futóbajnokságban bajnok Várady Mihály, MTK lett 51 perc 40.5 mp., 2. Kulcsár MAFC 51 perc 42.8 mp., 3. Krausz ESC 52 perc 12 mp. Távolugrás 1. Haluska 699 cm., 2. Molnár 688 cm. Sulydobás 1. Bedő BEAC 13.70 m. A dekaton bajnokság eredményei: 1. Somjai MAC 4837.82 pont, 2. Geguss KAOE 4418.96 pont, 3. Ujfalussy FTC 4140.96 pont.

HIREK

Két királyi kézirat

A Bucurestiben megjelenő Universul a koronázás alkalmával az al: a kéréssel fordult Ferdinánd királyhoz és Mária királynéhoz, hogy írjanak néhány sort a lap részére. A királyi pár szívesen tett eleget a kérésnek. A király a következőket írta: — A királynak az állam első szogájának kell lennie, s ezért a nép megkövetelheti tőle, hogy példányképe legyen a kötelességek teljesítésében. Felülről adott rossz példa pusztulásba viheti az országot Könynyebb elveszteni, mint megnyerni a nép szeretetét és bizalmát. Ferdinánd R.

Mária királyné a következő sorokkal tisztelte meg az újságot:

— A mi országunk történetét vérrel írták meg; az évszázadok során sokat szenvedtünk; ezt a földet sokszor árasztották el, a lakóházakat szétrombolták, a nők és gyermekek sokszor ismerkedtek meg az éhséggel, a remegéssel és a szerencsétlenséggel, de az ország legyőzhetetlen maradt, a nép megmaradt egészen, mert benned, én népem, van az az erő, amelyet nem tud legyőzni sem a vas, sem a tűz. Mária.

— A gyorsvonatok közlekedése. Az expresszvonat és a nemzetközi gyorsvonat, amely eddig a prahovai hidkatasztrófa óta Timisoarán (Temesváron) át közlekedtek, a mai naptól kezdve ismét Teiuson (Tövisen) és Brassón át közlekednek Bucuressti felé.

— József főherceg anyja súlyos beteg. Budapest. Klotild főhercegnő, József főherceg anyja nemrégiben megbetegedett. Betegsége mára válságosra fordult.

— A budapesti Petőfi-ünnepély. Budapest. A Petőfi-ünnepéseket vasárnap nyitották meg a Petőfi Társaságnak az Akadémián tartott ünnepségével. Pekár Gyula ünnepi beszédében hangsúlyozta, hogy nemcsak az elcsatolt országrészek, hanem a külföld is nagyban készül Petőfi születésének századik évfordulója megünneplésére. Így Németország hat legnagyobb városa fog Petőfi ünnepségeket tartani és Párisban megalakult a francia írók Petőfi komitéja. A budapesti ünnepségen ezután Petőfi költeményeiből szavaltak és megzenésített Petőfi-költeményeket énekeltek.

— A hatvanéves nyomdászegyesület. Budapest. A nyomdászegyesület tegnap ünnepelte fennállásának hatvanéves jubileumát.

— Görögország halasztást kér. Konstantinápoly. A Havas távirati ügynökség jelenti, hogy a szövetséges főmegbízottak ma adták át Izmed pasa kemalista megbízottaknak, a görög főmegbízott nyilatkozatát, amelyben kormánya nevében arra kéri a hatalmakat, hogy hosszabbítsák meg a határidőt a keresztény lakoságnak Tráciából való kivándorlására és a törökök beiktatására. Ehhez a jegyzékhez a görög kormány még hozzáfűzi, hogy kénytelen volt az események kényszer előtt meghajolni, ezért csatlakozik a mudániai értekezleten hozott határozatok elfogadásához.

— Áttulásokat jutányosan és oltatlan eszközöl a Lloyd-Bank Minoreta-templommal szemben.)

Idegbeteg aradi fiatalember kalandja

(Incidens a főúton. — Letépett egy zászlót.)

A vasárnapi aradi koronázási ünnepségek délutánján nagy feltűnést keltett egy jelenet, amely az aradi főúton játszódott le s amelynek hőse egy közismert aradi uricsalád gyengeidegzetű és néha a beszámíthatatlanságig izgatott természetű gyermeke volt. Az eset vasárnap délután 5 és 6 óra között játszódott le, meglehetősen feltűnést okozva a korzón sétáló publikum soraiban.

Az előkelő aradi uricsalád fia a főúton sétálva, hirtelen odarohant az egyik útlet fölött függő zászlórudhoz és érthetetlen szavakat kiabálva leszakította azt. Természetesen, hogy a kínos jelenet a közelben posztoló rendőr figyelmét is felhívta, aki nyomban igazolásra

— Mussolini legújabb jóslata.

A L'Independance Roumaine tegnapi száma egy milanoi beszélgetést közöl Mussolinivel, a híres fascista vezérrel, amelyben többek között Mussolini részéről ez a jóslat hangzik el: Itáliában két állam van: egy szabad állam és egy fascista állam. A szabad államot a fascista állam le fogja gyűrni és a fascizmus teljes fényében fog diadalmaskodni. Ha a kormány nem veszi észre azt, hogy lejárt majd mi észrevételjük velük: A milanoi fascista példát még egyszer bemutathatjuk!

— Hegedüs Lóránt betegsége. Budapest. Hegedüs Lóránt volt pénzügyminiszter egészségét a túlfeszített munka megviselte. Hegedüs hosszas betegeskedés után most egy németországi szanatóriumban van utókurán, ahonnan rövidesen ismét Budapestre jön.

— Fizethet-e Németország? Páris. A kamara legutolsó ülésén Favre képviselő a jóvátétellel kapcsolatban többek között azt kérdezte, van-e valaki a kamarában, aki komolyan hiszi, hogy Németország 136 milliárd arany márkát képes megfizetni? Hangsúlyozta, hogy megvan arról győződve, hogy ezt senki sem hiszi. De seniknek sincs meg a bátorsága ahhoz, hogy ezt nyíltan megmondja. Az ország a józanság politikáját kívánja és a legközelebbi választások kétségtelenül be fogják bizonyítani, hogy így van.

— Eljegyzés. Miskovits István iparművész és Kertész Irma urleány jegyesek.

— Hamvay-Gratta hűtlenségi per re. Budapest. Hamvay-Gratta Odön gróf hűtlenségi perét ma kezdte tárgyalni a királyi tábla. A törvényszék életfogytiglani fegyházra ítélte azért, mert a megszállás idején a megszálló csapatoknak elárulta a honvédelmi minisztérium fegyverkészletének hollétét és résztvett annak a lefoglalásában. Felbevezetés folytán most az ügy a tábla elé került.

— Lloyd-Roman (Frankfurti) Alt. Biztosító Társaság igazgatósága Wolf Gyulát, a Franco Romana eddigi másodtitkárát titkárrá nevezte ki és az aradi fiók vezetésével bízta meg. Ideiglenes iroda Str. Iosif Vulcan, Str. I. P. Desseanu (Kazinczy- és Révay-utca sarkán).

szólította fel a fiatalembert. Az igazolásra felszólított, zavart tekintetű és beszámíthatatlan külsejű fiatalember nem tudta magát kellő képen igazolni, mire a rendőr egy nagy csoport sétálótól körülvéve az inspekción rendőrtiszt elé kísérte. A zavart viselkedésű ifju különös modora ott is nyomban feltűnt. Dr. Stauber Andor és dr. Pascuti Sever hatósági orvosok, akiket a rendőrség nyomban előhivatott, ki jelentették, hogy az ifju idegrohamban cselekedet és tette elkövetésekor egyáltalán nem volt beszámítható. Az inspekción rendőrtiszt úgy intézkedett, hogy a szerencsétlen beteg idegzetű ifjut szülei lakására vigyék

— Lemond az olasz kormány. Róma. Facta miniszterelnök ma tájékoztatta a királyt a kormányváltásról, kedden pedig átnyújtja az egész kormány lemondását.

— Letartóztatott jószágkormányzó. Budapest. A Koburg hitbizomány jószágkormányzója, Treer János ellen a budapesti ügyészség elfogadási parancsot adott a különböző visszaélések miatt. Treer Jánost a bécsi rendőrség ma ott letartóztatta.

— Október hó 20-án nyílik meg Clujon (Kolozsvárt) az új „Astoria” szálloda, mely 125 szobával, minden modern kényelemmel van berendezve.

— Szünetel a vízszolgáltatás. Értsejtjük a közönséget, hogy f. hó 17-én kedden, 19-én csütörtökön és 21-én szombaton este 9 órától reggel 5 óráig a vízvezeték az egész város területén csömosás miatt el lesz zárva és a vízszolgáltatás szünetel.

— Halálos ítélet Magyarországon. Budapest. Molnár Imre budapesti szatócs tavaly októberben Antal fivérével együtt Nagyváradon tartózkodott, ahol megismerkedett Takács Gizella varrónővel. Molnár megtudta, hogy a varrónőnek meg takarított pénze van, ezért megkérte a kezét és rábeszélte, hogy utazzék Pestre. A határon gyalog szökiek át, azonban Biharkeresztesnél Molnár megfojtotta és kirabolta a leányt. A debreceni törvényszék Molnár Imrét halálra ítélte, fivérét, mivel bűnrészes volt életfogytiglani fegyházzal sújtották. Az elítéltek kegyelmi kérvényt adtak a kabinetirodához.

— Megszűnt a pécsi sztrájk. Budapest. A pécsi bányászsztrájk ma megszűnt.

— Dologház Zalaegerszegen. Budapest. A zalaegerszegi internálótáborban nagy átalakítási munkálatok folynak. A tábor dologházra szervezik át a lehető leggyorsabban. A táborban műhelyeket rendeznek be, gépeket állítanak fel és teljesen megszüntetik a tábor internálói jellegét. A tábor átalakításának az az oka hogy a táborban alig van már politikai bűnös és a tábor lakói néhány kivétellel dologtalanok, munkakerülők és olyanok, akik letartóztatásukkor csavargásból és lopásból éltek. Ezeket munkára akarják szorítani

A magyar ellenzék támogatást ajánl a kormánynak.

BUDAPEST. Rassay Károly a most megalakult ellenzéki pártszövetség egyik vezére ma vezércikkben ajánlja fel a pártszövetség támogatását a kormánynak. Rassay többek között a következőket írja: — A pártszövetség deklarációja megadja a legvégső alkalmat Beth lennek, hogy színt valljon. Elfogalja-e az önzetlen támogatást, amelyet nem neki, hanem az országnak ajánlunk fel, vagy pedig tovább tartja a barátságot azokkal, akiknek az ambíciója és hatalomkészsége kedvéért új krízisbe vagy új katasztrófába sodorja az országot. Az államhatalom törvényes képviselőit akarjuk támogatni, hogy az állam hatalmát és a törvények hatalmát helyreállíthassák. Az ellenzék ma nyíltan, minden ellenszolgáltatás és feltétel felállítás nélkül ajánlja fel teljes támogatását a kormánynak az államhatalom kizárólagosságának és szuverenitásának biztosítására, a jobboldali radikálisizmus egyre súlyosabb veszélyének leküzdésére.

A demokrata körben Vázsonyi Vilmos mondott beszédet és többek között a következőket mondta: — Vulkanikus talajon élünk ma. Az egzisztenciánk teljes bizonytalansága és a termelés feltételeinek napról-napra való változása miatt az emberek nem tudják, hogy érdemes-e dolgozni. Ez a bizonytalanság beviszi a játék irreálitásának szellemét gazdasági életünkbe.

Az ellenzéki pártszövetségről a következőket mondta: Együtt vagyunk, mert az együttlétre a létezés szüksége kényszerít. Csakis együtt menthetjük meg azt, ami még megmenthető.

Vasuti szerencsétlenség a kelenföldi pályaudvaron

BUDAPEST. Ma reggel a Kelenföldi pályaudvaron a Bicske felől jövő személyvonat beleszaladt a pályaudvaron veszteglő egyik mozdonyba. Az összeütközés oka hibás váltoállítás volt. A szerencsétlenségnek három súlyos és nyolc könnyebb sebesültje van. Több kocsi megrongálódott.

A vasuti szerencsétlenségről még a következőket jelentik: A bicskei személyvonat reggel negyed hétkor rohogott be a kelenföldi pályaudvar bejáratához. Ugyanekkor indult meg a kelenföldi pályaudvarról az addig ott veszteglő tartalékmozdony. A vágánykeresztesnél a zsufolt bicskei személyvonat teljes sebességgel behalott a tartalékmozdonyba és azt teljesen szétzúzta. A személyvonat mozdonyának kerekei a földbe furódtak és a szerkocsija szétforgácsolódott. A két mozdony nagy erővel nyomta be a bicskei vonat első személykocsijának peronját és az ottarögződő tizenöt utast részben súlyosan és részben könnyebben megsebesítette. Vég István munkásnak a jobb lábát levágta a behalott mozdonyrészt, Kiss Julia háztartási alkalmazott pedig a kocsi alá kerülve, egyik lábát elvesztette, míg a másik lába összezúzódott.

Irodalom, művészet

Tosca.

(Operarepriz.)

Tegnap este ünnepi miljö színei ben, a koronázási esték sorában: Toscát elevenítette föl az aradi színház. A címszerepet Z. Várady Margit énekelte, akít éppen úgy ismer már ebben a szerepében az aradi publikum, mint a Scolpie markáns megszemélyesítőjét, Róna Dezsőt Z. Várady Margit tegnap különösen jól volt diszponálva, hangja üdén és lendülettel csengett Róna Scarpíója a régi jó. *Groza-vescu* Traian cavoderossíója megint tempót adott a tegnap esti operá előadásnak. Csillogó és fiatalos tenorja a levéláriában olyat produkált, amilyent csak egészen világvárosi énekeseknél lehet hallani. — A színházat zsúfolásig megtöltő közönség melegen ünnepelte a szereplőket és *Gellért* karmestert, aki energikusan és mégis könnyedén dirigálta a filharmonikusokkal kibővített zenekart. Az előadás előtt az egész színházszemélyzet egy ünnepi tablót mutatott be.

(f. l.)

Heti műsor:

Kedd délután: Tul a nagy Krivánon Szerdán: Bohémek, Grozavescu (Traian felléptével). B) bérlet. Csütörtök este fél 8 órakor: Csütülj szívem, este 10 órakor: Orfeusz a pokolban, bérletszünet. Péntek: Pacsirta, új betanulással. A) bérlet. Szombat: Pacsirta, B) bérlet. Vasárnap délután: Luxemburg grófia. Este: Falurossza, C) bérlet. Barics Gyula vendéglátásával.

A színház iroda hírei.

Kedd délután mérsékelt helyárák mellett játszik a városi színház legutóbbi reprizét, Farkas Imre operettjét, a Tul a Nagykrivánon-t. Az előadás érdekességét emeli a darabban az aradi közönség régi kedvence művészt, Huszár Károlyt látja viszont. Kedden a magyar társulatnak csak ez az egy előadása lesz.

Szenzációs opera-estéje lesz szerda este az aradi városi színháznak. Az aradi zenekedvelő közönség legkedveltebb operája, a „Bohémek” kerül színpadra Grozavescu Traian a bucuresszi operaház nagynevű tenoristájának vendégfelléptével. A Bohémek tanító-szerepét Róna Dezső éneklé.

Két előadást tart csütörtökön este az aradi városi színház. Fél nyolc órai kezdettel a múlt héten bemutatott pikáns francia vígjátékot: a Csütülj szívemet hozza színpadra premier szereposztásban. Csütülj szívem előadásán csak felnőttek jelenhetnek meg. — Ugyancsak csütörtök este tíz órai kezdettel a közönség óhajára az Orfeusz a pokolban című operettet ismétli meg a színház. Mind a két előadásra jegyek elővétele a színházban történik meg.

Strindberg-bemutatóra készül az aradi prózai együttes a jövő hét elején. Legnagyobb szerűbb darabját a „Mámort” mutatja be. Előkészületben van még a legérdekesebb, ötletesebb francia vígjáték jubilális előadása: az „Allamtitkár ur” ötvenedik aradi előadása.

A Haladás-előadás. Az ismert meleg hangulatban folyt le szombaton is a Haladás kulturpalotai elő-

adása. A megnyitó után Marossy Dezsőné mondotta el ügyesen Vernének egyik költeményét. A műsor további keretében Buday Mihály pontos zongorakísérete mellett igen nagy tesszéssel énekelte két szép dalt. A heti jelentést követő ügyes táncszám után Kallós József művészi recitálásával megható monolog hangzott el, míg befejezőül a műsor igen értékes száma: a Csányi Mátyás négy tétel szonátája következett. A zongorára irt zeneművet maga a szerző mutatta be és a művészi egység és teljesség mellett talán a meleg, bánatos ki fejezések voltak azok a motívumok, amelyek legjobban megnyerték a tap sokkal bőven adózó megértő közönséget. Csányi Mátyás alapos technikai megállapodottsággal méltó feltűnést keltett. A gazdag és szép műsor fényolckor fejeződött be.

Elítélték a Rathenau gyilkosait.

(A megölt miniszter anyjának levele.)

Lipcsében az állami ítélőszéken szombaton hirdették ki a Rathenau gyilkossági pörben az ítéletet. *Techow-Werner* Ernőt a gyilkosságban való részesség miatt 15 évi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre, *Techow-Gert* Jánost bünrészesség és bünpártolás miatt négyévi és egyhávi fogságra, *Günther* a tettben való részesség és bünpártolás miatt 8 évi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre, *Salomont* és *Niedriget* bünrészesség miatt ötévi fegyházra és ötévi hivatalvesztésre, *Ilsemann* a bünszegdség és bünpártolás vádjára alól való felmentés mellett jogtalan fegyvertartás vétsége miatt kéthónapi fegyházra, *Schütt* és *Diestel* vádlottakat bünpártolás miatt kéthavi fegyházra, *Thylessent* a közrend elleni vétség miatt háromévi fegyházra, *Plaas* ugyanazért a vétségért kétevi fegyházra ítélték, azonkívül elmarasztalták a vádlottakat a pör költségeiben. *Warnecket*, *Steinböcköt* és *Vosst* fölmentették és a rájuk eső költségeket a kincstár terhére rótták, azonkívül kimondta a bíróság a géppisztoly elkobzását. *Schütt* és *Diestel* fegyházbüntetését a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek tekintették. Megemlítésre érdemes, hogy a Rathenau gyilkosság ügyében szombaton az elnökhöz levél érkezett *Rathenau* anyjától, aki azt kérte az elnöktől, hogy semmi esetre se hozzanak halálos ítéletet. A Rathenau gyilkosainak pörében hozott ítélet megokolásában az elnök kifejtette, hogy Rathenau volt az az ember, aki sikeresen szembe tudott volna szállni a Németországot kívülről és belülről fenyegető veszélyekkel. A gyilkosok és bünrészesek mögött azonban főbűnös-ként ott áll a fanatikus antiszemitizmus.

A lapok jelentése szerint a szombat délelőtti tárgyalás végén *Hohn* jogügyi tanácsos Rathenau édes anyjának *Techow* édesanyjához intézett következő levelét: „Kimondhatatlan fájdalomban kezemet nyújtom Önnek, az asszonyok legszegényebbének. Mond-

ja meg a fiának, hogy a meggyilkoltnak nevében és szellemében megbocsátok neki, miként bocsáson mtg neki az Ur, ha a földi igazságszolgáltatás előtt teljes és nyílt vallomást tesz és az isteni igazság szolgáltatás előtt szánja-bánja bűnét. Ha ismerte volna fiamat, e föld legnemesebb emberét, bizonyára inkább önmaga ellen fordította volna gyilkos fegyverét, mint ő elene. Adják meg e szavak Önnek lelke nyugalalmát.”

Fényes Boriska.

(Egy aradi művészlányról.)

Mi, aradiak abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy sok izmos tehetségű művésszel ajándékoztuk meg a világot. Fényes nevek s ma már kiforrott zeneművészek valamikor még Aradon mint dobogószívi növendékek koncerteztek és azután hajtották őket a vágy az érvényesülés felé, hogy ma elismerést szerezzenek maguknak. *Fényes Boriska*, ez a szép fiatal leány ma még — talán — az első debut látától retteg, a mely meghozhatja neki a sikert. Nem törekszik a zene forradalmosítására, hiszen ezek nem is lehetnek céljai, hanem azt ad, amit szíve-lelke érez, amit mesterei beleheltek.

Alkalmam volt *Fényes Boriskával* beszélni... Finom, izlésesen berendezett szalonban, festmények s apró Alt-Wien porcellánok között ül velem szemben a művésznő... Kissé magas homloka mély gondolkodást árul el, szemében valami különös tűz lobog. Kellemes hangján beszél önmagáról, a mestereiről, a terveiről. Közvetlen, kedves és őszinte.

Elmondja, hogy már négy éves korában kezdett zongorázni és rokonai buzdítására beiratkozott az egyik aradi zeneintézetbe, ahol fokozott ambícióval tanult mindaddig, míg a budapesti Zeneakadémiára került, ahol *Thomán* növendéke lett. Másik mestere *Senn Irén* akadémiai tanárnő volt, aki a modern zene rajongó híve. *Fényes Boriska* tavaly nyert oklevelet az Akadémián. A gondos anya ekkor előszedi a régi emlékeket... kicsiny dobozból előkerül egy kusza írású kompozíció, amire a művésznő anyja megjegyezte:

— Leányom komponálta négy éves korában... de a bátyja kotázta le...

Öntudatlan kedves kezdetlegességek. Apró hármashangzatok, cepperlizések, monoton dallam, a melyek egy jövődö tehetség első megnyilvánulásai... A művésznő közli egyik szép tervét: nemsokára Berlinbe utazik továbbképzés céljából. Most már tökéletes ura akar lenni a zongorának és éppen ezért felkeresi valamelyik berlini mestert... Decemberben a timisoarai (temesvári) Filharmonikusok rendeznek koncertet, amelyen *Fényes Boriska* is részt vesz.

Megkérdezzük a művésznőtől, hogy kik a kedvenc muzsikusai?

— Chopin, Brahms, Beethoven... hangzott a felelet.

A fiatal művésznő október 28-án mutatkozik be Arad közönségének azon a koncerten, amelyet a tuberkulózis elleni védelem egyesülete rendez a Kulturpalotában. (S—d.)

D'Annunzio mozgósít.

(A fascisták megszállták Susákot.)

Fiumében *D'Annunzio* újra átvette a parancsnokságot a fascisták és az arditik fölött, elrendelte ezek általános mozgósítását és tegnap reggel Triesztből, Milanóból, Bolognából és Velencéből összevont fascistákkal és arditikkal megszállta Susákot, a Jugoszláviával szemben elhúzódó demarkációs vonalat és a harmadik dalmáciai zónát. A fascista és legionárius századoknak a jugoszláv határon s annak környékén a rapallói szerződés végrehajtásáról szóló egyezmények végrehajtásának megakadályozására való koncentrációjáról szóló hírek Belgrádban izgatottságot keltettek és komoly aggodalomra adnak okot. A Politika erre vonatkozólag a következőket írja:

— Itt már nem a belső rend kérdéséről, hanem egy nemzetközi szerződés ellen való vakmerő merényletről van szó. Nem ismerjük kormányunk szándékait, azonban azt hisszük, nem maradhat közönyös olyan eseményekkel szemben, aminők ma Susak körül zajlanak le, holnap talán a harmadik zónában és rövidesen az adriai tengerparton levő városainkat fenyegetik.

Mozl.

„*Mary Murton éjszakája*” címen roppant érdekes hétfelvonásos színművet vetít ma kedden az Apolló-színház. Egy elhagyott fiatal nő kálváriája, amíg eljut a kiverkedett boldogsághoz és egy szívéig romlott ember, egy éjszakai bar-táncos aljas gazságai, ezek képezik a történet anyagát, hogy a legérdekesebb akcióval szolgáljon az éjszakai élet világából. *Mary Murton* szép házassági téka környezetéből nyújtva eleven és mozgalmas képeket. Igazi szívből jövő könnyeket fog fakasztani ez a kép.

„Az *Uránia-színházban* hétfőn került műsorra először a „Szent gyűlölet” második része. A közönség osztatlan tetszése mellett pergették ezt a szenzációs szépségektől duzzadó filmszenzációt mindvégig. Ebben a képben minden és mindenki főszerepet játszik *Ralinkhore* nábon a tündérszép *Ayahon*, a kis néger inason és a detektíven kezdve, le egészen a hálóját a szemünk előtt szövő pókig. És ez a hajszálig menő izléses pontosság, amely minden jelentéktelennek tetsző dolgot elsőrendű fontossággá avat, ez a kiváló rendező kezenyomat dicséri és ez teszi a képet olyannyira nem mindennapivá.

Halalos-autó katasztrófa.

(Koronázásra induló gépkocsik összeütközése.)

Szombaton reggel az Alba-Julian (Gyulafehérváron) megtartott koronázási ünnepélyekre 152 személyautót szállított a vasut Teius (Tövis) állomásra. Az autókat Teiuson vagonírozták ki és azokat egymásután elindították Alba-Julia felé. Amikor már az autók egy kis része keresztülhaladt a városon, nagyobb részük azonban még a piactérig sem érkezett, a piactéren levő korcsmák előtt egy-egy autó megállt, úgy, hogy a téren levő három korcsma mindegyike előtt állott egy-egy autó. Az autók hirtelen és váratlan megállása következtében az utók között torlódás keletkezett és ennek következtében két egymásbafutott autó olyan erővel ütközött össze, hogy az egyik autó a szó szoros értelmében pozdoriájává törött. — A szétszúrt autó soffőrjét az egymásra zuhanó össze-törtött alkatrészek agyonválták annyira, hogy a belső része is kifordult. A szerencsétlenül járt soffőr holttestét beszállították a teiusi halottas házba, ahonnan a hatósági vizsgálat mezeitése után fogják eltemetni.

Az iskolák ünnepe.

A koronázási ünnepségek alkalmából az aradi iskolák növendékei díszelőadást tartottak tegnap délután a városi színházban. Az előadás megkezdése előtt Crisan Ascaniu liceumi igazgató mondott beszédet, majd néhány kis diák szavalt és iskolásleányok nemzeti táncot lejtettek. A műsor bővelkedett szép és élvezetes számokban. A román fiú- és leányiskolák énekkara meglepő ügyességgel adott elő néhány ének-számot Lipovan Athanaz segédtanfolyelző vezénylete mellett. Feltűnést keltett az aradi római katolikus gimnázium leány- és fiú növendékeiből alakított énekkar szereplése. A függöny felgördülésekor a növendékek egyforma ruhában álltak a szinpadon és Balázs tanár egyetlen intésére felhangzott az ének. A közönség lelkesen tapsolt, úgy, hogy ismételniük kellett. Stauber Vica fátolytánca nagyon tetszett a közönségnek. A táncot megismételtették.

A Ghiba Birta leánygimnázium növendékei hangulatos előképet mutattak be. Frenetikus tapsvihart kaptak azok a római katolikus gimnáziumi növendékek, akik Haydu gyönyörű kvartettjének Allegretto-tételét játszották nagy hatással. A számot csupán az idő rövidsége miatt nem ismételhették meg. A műsor többi számait alkalmi versek elszavalása foglalta el. A díszelőadáson zsufolóságig megtelt a városi színház. Az egyes számok után percekig zúgott a taps, amely csak akkor csendesedett le, amikor egy-egy újabb meglepetés következett. Az előadást hétfőn délelőtt és délután a Kulturpalota nagyszínházban megismételték. A hatás itt sem maradt el; az óriási diáksereg tapssal honorálta a szép előadást.

Vasárnap délelőtt az egyes aradi iskolákban ünnepélyeket tartottak. A

közép- és elemi iskolák igazgatói be-szédet mondtak, méltatva az ünnep jelentőségét.

Minden tekintetben kitűnően sikerült előadást tartottak a közép-leányiskola növendékei vasárnap dél előtt. Enek- és táncszámok, szavaltok, zongora-, hegedűszólók voltak

Utcai harc Berlinben.

(Kommunisták és nemzetiek véres verekedése.)

BERLIN. A Busch-cirkusz előtt, ahol tegnap tartotta a szabadság és közrend szövetsége nagygyűlését, a kommunisták és a szövetség tagjai között véres összeütközés keletkezett. A helyszínén levő rendőrség mindent elkövetett, hogy a rendet helyreállítsa, és a zavargókat eltávolítsa, de hosszabb ideig sikertelenül. A összetűzésben egy rendőrtisztet megöltek, egy másikat pedig súlyosan megsebesítettek. Egy újságárust, aki a nagynémetpárti Deutsche Zeitungot ársütötte, életveszélyesen összeverték.

A véres zavargásról még a következőket jelentik: A Bote Fahne szombati száma felhívást közölt, amelyben arra szólította fel a munkásságot, hogy a Bund für Freiheit und Ordnung nevű egyesületnek a Busch-cirkuszban tartandó gyűlésén jelenjen meg és zavarják meg a német nemzetiek gyűlését. Délelőtt kilenc órakor már nagyban folyt a gyűlés a cirkuszban. Ekkor nagyobb munkástömeg botokkal és késekkel felfegyverkezten előlotta a bejáratokat, majd betódult a gyűlés színhelyére és megtámadta az

a stilszerűen összeállított program pontjai. A növendékek betanításáért Stoica Anna tanárnőt illeti dicséret. Az aradi iskolák igazgatói szép munkát produkáltak úgy a díszelőadás rendezésével, mint az iskolákban lefolyt improvizált ünnepségekkel.

egybegyűlteket. A nagy kavardásban és verekedésben huszonhatan sebesültek meg súlyosan. A kommunisták egy nagy német pártállású férfit a karzatra hurcoltak és onnan ledobták a cirkusz köröndjébe. A rendőrök nagy nehezen tudták csak kiszabadítani a megkínzott férfit. A kevés-számu rendőrség megerősítésére akkor egy kerékpáros rendőrsztag érkezett. Ennek az osztagnak egyik őrmesterét súlyosan megsebesítették, egy tisztjét pedig ölmes botokkal agyonverték. Ezután is még sokáig tartott az utcai harc. Az utcai verekedésekben harmincan sebesültek meg, akik közül az elmúlt éjjel folyamán hárman meghaltak. Az elfogott kommunisták azt vallják, hogy 25 márkát kaptak fejenként azért, hogy zavarják meg a nagynémetek gyűlését. A képviselőházban a berlini rendőrfőnök lemondását követelik a vasárnapi véres események miatt, mert a Rote Fahne felhívása dacára sem tette meg a szükséges óvintézkedéseket. A rendőrség félmillió jutalmat tűzött ki az értelmi szerzők kinyomozójának.

Bécsi hivatalos zárlat (október 16): Prága 2475, Zágráb 292.75, Budapest 29.25, Varsó 7.10, Milano 3100, London 327.550, Newyork 73850, Páris 5570, Zürich 13625, Amsterdam 2575.

Az excsászár menyasszonya.

(Látogatás Schönaich-Carolath Hermina hercegnőnél.)

BERLIN. E. D. Meyer, az International News District berlini tudósítója a szibériai Saabor-kastélyban vendége volt a német császár menyasszonyának, Schönaich-Carolath Hermin hercegnőnél. Az amerikai tudósító ezt a szerencsét annak a kis szerencsétlenségnek köszönhette, hogy repülőgépe a kastély kertjébe zuhant és összetört. A repülőgéptársaság két utasa meg is sérült, az amerikai újságíró épen került ki a balesetből. A sebesülteket a kastélyban kötőszalaggal látták el, azután a hercegnő az egész társaságot meghívta kastélyába. Az újságíró a beszélgetés során természetesen rövidesen ráért a hercegnő eljegyzésére.

— Sok mindent irtak már a császárral való eljegyzéséről — mondotta a hercegnő gunyos hang sullyal — sokat fecsegték róla és még több pletykát sugnak bugnak ma is felőle, amelyeknek úgy látszik semmi más céljuk nincsen, minthogy az emberek beleártsák magukat mások intímus dolgaiba. Amit a kötendő házasságunkról elmondhatok, annyi, hogy a császár és közötttem fennálló barátság nem új keletű. Pajtások voltunk leánykorom óta. Mindkettőnk életének tragikus eseményei csak elmélyítették kölcsönös megértésünket és érzelmeinket...

A hercegnő barna szemű könyvekkel teltek meg, amikor a falra tekintett, ahol elhunyt férjének arc képe függött. Férje tudvalevőleg a világháborúban mint dragonyos kapitány szolgált, tüdőbajt kapott és rövidesen meghalt. Betegsége alatt a hercegnő kitartóan és önfelelődozóan ápolta beteg urát. A szoba egy másik sarkában az asztalon ott áll a leendő férj — nyilvánvalóan újabban készült képe. A császár rajta ismét csak bajszot visel, jelölül annak, hogy mióta vőlegénysorba került, leborotváltatta az öregítő szakállt. Maga a hercegnő — írja az újságíró — gyönyörű asszony az élet teljében. Egész alakja fiataloságot és vidámságot sugároz. Egyáltalán nem látszik 36 évesnek és semmi sem árulja el rajta, hogy öt gyermek anyja. A hercegnő egyébként folyékonyan beszél angolul és franciául és feltűnően tájékozódott a világirodalomban.

A szerkesztésért: KÁROLY JÓZSEF felel. Cenzurat: Dr. ROMUE MÁGER.

TÖZSDETÁVIRATOK.

Zürichi devizajelentések:				Aradi kurzusok:		
Oktober 16.	Nyitás	Zárlat	Tegnap	Oktober 16.	Mai	Tegnap
Buaresti	—	8.95	8.85	Váltak:		
Berlin	0.18.25	0.18.50	0.90	Dollár	168.—	165.—
Newyork	540.—	541.—	540.—	Márka	0.085	0.08
London	—	24.02	2392.—	Szokol	5.50	5.50
Páris	—	40.90	40.90	Dinár	2.20	2.20
Milano	22.85	22.77 1/2	22.85	Fr. frank	12.60	12.60
Prága	18.—	19.—	18.15	M. korona	0.0725	0.07
Budapest	0.21.50	0.21.50	0.21.50	Kifizetések:		
Zágráb	2.125	2.125	2.125	Budapest	—	14.80
Varsó	0.055	0.05.50	0.055	Bécs	—	460.—
Bécs	0.0072	0.0072	0.0078	Berlin	—	0.085
bélyegz.	0.0078	0.0078	0.0078	Prága	—	5.60

A budapesti devizaközpont árfolyamai:			Bucuresti kurzusok:		
Oktober 16.	Mai	Tegnap	Oktober 16.	Mai	Tegnap
Napoleon	9300	9400	Márka		0.07
Dinár	38—39.60	38—36.60	Fr. frank		12.40
Amsterdam	972—997	972—997	Sv. frank		29.50
Bukarest	14.75—15.75	14.75—15.75	Szokol		5.70
Kopenhága	—	—	Dinár		2.15
Krisztiania	—	—	Dollár		163.—
London	11150—11450	11150—11450	Oszt. kor.		0.00235
Berlin	0.95—1.10	1.15—1.30	M. korona		0.076
Milano	105—110	105—110	Kifizetések:		
Páris	190—195	190—195	Páris		12.18
Prága	83—87	83—87	London		719.—
Stockholm	663—678	663—678	Newyork		162.—
Zürich	465—480	470—485	Milano		7.—
Bécs	0.034—0.035	0.034—0.035	Zürich		30.—
Szofia	14.75—15.75	14.75—15.75	Prága		5.45
Zágráb	9.50—9.90	9—9.40	Bécs		0.00225
Newyork	2500—2575	2500—2575	Berlin		0.0625
Varsó	0.26—0.28	0.27—0.29	Budapest		0.0875

Közgazdaság.

Budapesti értéktözsdenyitás (október 16): Salgó 64500, Rima 13200, Délivasut 9000, Kőszén 143500, Államvasut 34000, Cukor 163000, Ganz 725000, Urikány 63000, Láng 13700, Schlick 7800, Brassó 29500, Lipták 4950, Baróti 3500.

Budapesti értéktözsdezárlat (október 16.) Magyar hitel 8450, Osztrák hitel 1350, Salgó 65500, Rima 12850, Délivasut 8550, Államvasut 35500, Kohó 4100, Atlantika 6350, Ganz 710000, Kőszén 141000, Papir 4000, Nasici 6100, Szlavonia 4100, Országos fa 13350, Földhitel 6350, Viktória 54000.

Női és leányka téli felöltő ujdonságok legjutányosabban beszerezhetők:

IULIU PLESZ GYULA

Központi ruházatházban ARAD, Strada Col. Piriol 3. (Vörösmarty-u.) A színház épület hátsó bejáratával szemben. Allandó nagy választék Caracul Plüsch kabátokban.

Utlevelekre vizumot 55.— Leleért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hirlapiroda szerez

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1 kor.

Vastagabb betűvel 2 lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szótig 10 lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

IDŐSEBB urlembert, ki ritkán tartózkodik Aradon, szerényen támogatna egy rendes foglalkozással és lakással bíró 30 év körüli hölgyet. Választ „Szerény” jelígre e laphoz. 4904

Alkalmazás.

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âge, chez une fille adulte La science parfaite de la langue Française est nécessaire. Ce, qui enstruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise „Cultivée” sont envoyer dans l'administration d' „Aradi Közlöny” Arad. 5000

DEUTSCHES FRÄULEIN mit Jahreszeugnisse, wird sofort aufgenommen. Adresse in die Administration. 125

MODERN lámpaernyék készítését olcsón vállalok. Cim a kiadóban. 13725

PERFECT német, francia órákat adok, esetleg nagyobb vállalatnál bizalmi (pénztárosnői) állást vállalok. Bővebbet Str. Granitei (Határ-utca) 4a) 469

Vétel és eladás.

HASZNÁLT, sötétkék, 8-10 éves fiúnak való féli kabát eladó. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobbra. 7890

VEHET, ELADHAT; CSERÉLHETI Műtárgyak, szobrok, szönyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállítása. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vaskony és vasrag minőségben olcsón beszerezhető Knieszer papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

EBÉDLŐ PERZSA 29.000, ebédlő szmirna 22.000, Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) 12021

EGY DARAB 2X3 méteres ebédlő-szönyeg eladó Str. Consistoriului (Batthyány utca) 17a) udvarban. 4965

ELITE STAR, JUNO stb. őszi divatlapok Kerpelnél. Vidékre is pontos küldés. Ugyanott 20.000 kötet könyv olcsó kiadásítása. 12701

IRÓGÉPEK, kellekek, javítóműhely. Copyingoffice Szeglinél, Str. Luther-utca 1. Telefon 111. 4588

EGÓ marder muft és boa, finom, keveset használt felöltök 12-16 éves leánykak részére eladók Bulev. Gen. Dragalina (Ápouyi-körut) 8. II. em. ajtó 11. 4948

ALIG HASZNÁLT Kovácsszerszám eladó. Cim a kiadóban. 4903

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszönyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20, (Fischer Eliz-palota.) 11895

Ingatlan.

MAGÁNHÁZ, gazdálkodásra igen alkalmas, szép lakással, zárt folyosó, fürdőszoba, pince stb. nagy telekkel eladó. Bettelheim ügynökség Piața Imperatul Traian (Attilla-tér) 2. 4905

Uzletek.

FÜSZER- ÉS CSEMEGEKERESKEDES a Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca-ban) eladó és azonnal átvehető. Bettelheim ügynökség Piața Imperatul Traian (Attilla-tér) 2. 4904

ÜZLETHELYISÉG Piața Catedralei-n kisebb üzlet részére kapható. Bettelheim ügynökség Piața Imperatul Traian (Attilla-tér) 2. 4903

VEGYESKERESKEDES, korcsma, méz-szirszek és pékséggel hozzátartozó lakással, istállóval, raktárhelyiséggel, pincével bérebeadó, esetleg a házzal — nagy telekkel — megvehető. Bettelheim ügynökség, Piața Imperatul Traian (Attilla-tér) 2. 4902

Állandó raktárt tartunk:

Ábtkali, timsó, antichlor, keserűs, ólomoukar, borax, chlormagnesium, ehromtimsó, obromkali, chromatron, formaldehid, gummi arabicum, glicerín, rézgálic, lithopon, naphthalin, paraffin, salmiák, schellack, kénátron, sulypátból

Frank és Sugár, Budapest, Sürgönyoim: Frankatur. VII., Dehany-u. 57.

Csodás hatású arczszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, tögtön szépit. Szeplok, májfoltok, bőrtakák, ráncok, redők, minden bőrbai párnapi használat után megszüntnek. Az aro rozásá tde hamvas less. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Használt ólom

megvételre keresetlik.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6, Postafiók. 12231

FR. H. SOITON, betétközvetítő

költéségeket megfizetem.
 FR. H. SOITON, betétközvetítő
 Hamburg 6, Postafiók. 12231
 FR. H. SOITON, betétközvetítő
 költéségeket megfizetem.

A legszebb és legolcsóbb

nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár RT.

Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 4966

Elfogad betéteket magas kamatozással.
 Átutalásokat eszközöl. :- Előleget ad árukra.

Ingyen

nem, de mélyen lezállított áron bármennyire az alatt felsoroltak közül bármelyiket postán kapja, ha ajánlott levélben rendel és mellékel (utánvétellel a posta nem vesz fel csomagot)

25.— Lele:

1 kötött selyem nyakkendő, 1 vagy 2 drb zsebkendő, 1 pár férfi zoknit patent tartóval, 1 gummi nadrágtartót, 1 pár finom női harisnyát, legújabb Gillette-rendszerű önbortvát készítő-készlettel és 8 késsel, 1 legújabb tyukszem- és keménybőr-gyalut 6 késsel, 10 elsőrendű borotva pengét, 2 drb művészies faliképi üveg alatt, 1 bontófésűt, 1 legfinomabb manikűr ollót, 1 legfinomabb öngyújtót, 1 zsebkést, 1 tájolótablett. —

Míg a készlet tart:

1 legfinomabb manikűr készlet, vagy 1 kézi ventilátor-legyőző

40.— Lele.

Elsőrendű zseb- vagy karkötő órák jótállással 80.— Lele.

Ujl Ujl: Aram- és vezeték nélküli, soha el nem romolható „Mevell” ajtó- vagy kapucsengettyű 80.— Lele.

Legjobb gyártmányú szájharmónikák 15, 20, 25, 30 Lele.

Szín és nagyság megirandó. Portóért tételenként 5 Lele küldendő. — Árjegyzék kívánatra 2 Lele.

Cim: I. SZEMERE Wien, VI., Windmühl-Gasse 30.

Rendelésnél hivatkozzon az „Aradi Közlöny”-re.

România
 Comisiunea Administrativa a Jud. Arad.
 Nr. 870—922. C. A.
 11 Octomvrie 1922.

Hotărâre.

Comisiunea Administrativă a județului Arad în ședința sa ordineză din 11 Octomvrie 1922.

Văzând Ord. Nr. 5892 din 21 August 1922 al Ministerului Lucrarilor Publice, Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căile Ferate, prin care se ordonează procedura de expropriere în favorul Statului a teritoriilor provăzute în proiectele de expropriere al, liniei ferate de Stat Salonta—Chisineu de teritorul comunelor Nădab, Erdeus Chisineu, Adea și Misca.

Având în vedere dispozițiunile §-lui 33 și 34 a art. 41 din anul 1881.

Art. I. delegă din sinul comisiunei pentru efectuarea lucrărilor de expropriere a teritoriilor necesare pentru construirea Cailor Ferate Salonta-Chisineu o comisiune, constătătoare din Dr. Eugen Beleş ca presedinte Trifus Gaita, și Iancu Ileana ca membrii și Aron Petruțiu primnotar II. jud. ca notar al comisiunii.

Art. II. Aceasta comisiune se va intruni în ziua de 2 Novembrie 1922. oarele 10-15 la primăria comunei Nădab și va lua sub dezbateră lucrările de expropriere a teritoriilor de pe hotarul comunei Nădab, iar în ziua următoare adică la oarele 8 și va proceda la lucrările de expropriere a teritoriilor din hotarul comunelor Erdeus, Chisineu, Adea și Misca.

Art. III. Planurile de expropriere prin intermediul primpretorului Plasei Chisineu în localurile primariilor comunale respective se vor pune la vederea publică cel puțin cu 15 zile înainte de data dezbaterii, și despre acestea locuitori comunei prin baterea dobei vor fi incunostințați.

Art. IV. Despre data anchetei și despre punerea la vederea publică a planurilor de expropriere toți cei interesați prin prezenta hotărâre, ce se va inmanualor cu dovada de primire de către primaria comunala, se incunostințeaza cu amendamentul că comisiunea va hotări asupra planului de expropriere și în cazul acela daca dintre interesați nu se va prezenta nici unul la dezbateră.

Art. V. Aceasta hotărâre se va publica odată în Gazeta Oficială a jud. Arad și de trei ori în trei numeri consecutivi în ziarul din Arad „Aradi Közlöny” și se comunica cu:

1. Dr. Eugen Beleş subprefect
2. Trifu Gaita, inginer Arad.
3. Aron Petruțiu, primnotar II. jud.
4. Iancu Ileana inginer Arad.
5. inginer Ioan Cotarță șeful Diviziei de construcție a liniei ferate Salonta-Chisineu ca delegat al Ministerul lucrărilor Publice.
6. Primpretorul plasei Chisineu spre a dispara afisarea proiectelor inmanualora hotararei către cei interesați și publicarea datei și locului dezbaterilor în comunele interesate. Prefect: Dr. Beleş.

Nikkelezéseket, bádogos munkákat, ugyszintén vizvezetést és javításokat legjutányosabban vállal

Kohn József, Arad,

Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 32.